

T. LADD I J. A. MATHISEN, *MUSCULAR CHRISTIANITY: EVANGELICAL PROTESTANTS AND THE DEVELOPEMENT OF AMERICAN SPORT*. GRAND RAPIDS (MICHIGAN), BRIDGEPOINT BOOKS, 1999

Tot i que el concepte *muscular christianity* no sigui gaire conegut al nostre país —la qual cosa explica que fins fa poc no tinguéssim constància de l'existència d'aquest llibre—, només cal introduir aquestes paraules a un cercador d'Internet —que trobarà multitud de pàgines així com una extensa bibliografia sobre el tema— per fer palesa la rellevància que aquest moviment social i religiós va tenir a l'Anglaterra victoriana i als Estats Units de després de la guerra civil (1861-1865). Aquest moviment, que s'origina a mitjan segle XIX a Anglaterra, tenia com a objectiu formar el caràcter dels joves i evangelitzar-los a través de l'esport.

El concepte *muscular christianity* va aparèixer escrit per primer cop en una crítica, publicada l'any 1857 a la revista anglesa *Saturday Review*, de la novel·la *Two years ago* de Charles Kingsley. Ell, però sobretot Thomas Hughes, col·laboradors habituals, poden considerar-se els ideòlegs del moviment des de l'aparició d'aquesta paraula. Però si fem cas dels estudiosos d'aquest tema, podem creure que els seus orígens es poden trobar en la reforma pedagògica proposada per Thomas Arnold, inicialment a l'escola de rugbi que ell dirigia, i que ben aviat s'estengué a la resta de *public schools* angleses.

El llibre que comentem fa un repàs històric del moviment dels *muscular christians* des de la seva introducció als Estats Units fins avui dia. En aquest sentit, fa especial èmfasi —com indica el seu títol— en el rol que van tenir els evangelistes i els *revivalists*¹ en el desenvolupament de l'esport i del moviment *muscular christianity* al país nord-americà. Tot i que no és l'objectiu del llibre, hi trobem a faltar una referència més explícita i desenvolupada de l'inici d'aquest moviment, ja que ajudaria el lector a fer-se una idea del rerefons on es va gestar i a comprendre'n alguns dels principis. Recomanem, doncs, que abans d'iniciar la lectura, hom intenti fer una breu aproximació al moviment per facilitar la posterior comprensió del llibre.

Els autors, ja des de la introducció, volen desmarcar el moviment *muscular christianity* que s'esdevingué als Estats Units del model anglès; per això ens presenten dues tesis que s'argumentaran durant tot el llibre. La primera defensa

1. L'*Encyclopaedia britannica* defineix el *revivalism* com l'estil de predicar davant grans audiències amb l'objectiu de retornar la gent al camí correcte, el cristianisme. Es considera el precursor del fonamentalisme cristià del segle XX. Un dels seus impulsors, Dwight L. Moody, és també un dels pares del moviment *muscular christianity* dels Estats Units.

que el model seguit als Estats Units és més utilitarista i més orientat a la pràctica esportiva, i també s'identifica amb el *revivalism*, és a dir, amb els sectors més conservadors de l'església luterana nord-americana. La segona tesi argumenta que el mateix desenvolupament del moviment en aquell país i la seva relació amb l'esport va dotar-lo d'una identitat pròpia.

Podríem dividir el llibre en dues parts clarament diferenciades, la primera —del capítol primer al tercer— comprèn l'època entre finals de la dècada de 1860 i mitjan segle xx. S'hi expliquen els orígens del moviment als Estats Units i com, a poc a poc, va començar a gaudir d'un cert reconeixement, vinculat ja a l'església evangelista però no decantat encara per cap dels seus corrents.² Fins que, després de la Primera Guerra Mundial, comencen a aparèixer les primeres crítiques importants al moviment i s'afebleix molt —fins a pràcticament desaparèixer— el seu vincle amb l'esport nord-americà,³ que precisament en aquella època vivia la seva època daurada.

La segona part, del quart al setè capítol, ens explica com, gràcies a institucions —Youth for Christ o Sports Ambassadors, entre d'altres— vinculades als sectors més conservadors del luteranisme americà, el moviment dels *muscular christians* torna a entrar al món de l'esport, ara ja altament professionalitzat i difós als mitjans de comunicació, per quedar-s'hi fins avui dia. Aquest moviment, però, perd la seva homogeneïtat inicial, i actualment els autors denominen *muscular christian* qualsevol esportista que formi part d'alguna associació religiosa, i utilitzi l'esport —i la seva fama, en cas de tenir-ne— per difondre un missatge evangelitzador. Així doncs, tot i que avui dia el moviment *muscular christianity* estigui diluït en diferents institucions i associacions de tipus religiós, ja no només luteranes sinó també catòliques, és encara vigent i gaudeix de cert reconeixement al món anglosaxó. L'existència d'aquest llibre ens pot apropar a la realitat passada i actual, alhora que ens permet endinsar-nos en el complex món de l'educació social dels Estats Units.

Oriol de Bolós

2. Els autors ens presenten com a dos dels principals corrents d'aquesta església el *postmillennialism*, més liberal i optimista, i el *premillennialism*, branca molt conservadora.

3. Els autors utilitzen el concepte *disengagement*, que podríem traduir per 'desvinculació'.